

Kit Me Cako Le-he Ki Lok

Kace onongo dong iwinyo pi kit me Le-ne ki Lok, ki kony matye iye pi kwo ni ce imito ni in bene item, gin ma bikonyi cako ne ene.

Gin mukwongo mapire tek ikite me Le-ne ki Lok en aye jo aryo me le-ne ki winyo lok i kingi. Bedo macalo boko lok ento pat manok ki boko lok. Kite ne mito keto cwiny ki diro me winyo lok. Watye ka lok pi keto cwiny ki niang lok ma itye ka winyo ne. Man tye pi tamo pi ngat matye ka lok ki gin ma en tye ka lok iye, labongo balo winyo lok nyo miyo tam, do kono tero iti ka winyo lok moni ki cwiny acel keken.

LE WINYE KI LOK

Cako ne yot. Mito jo aryo keken. Nong laremi (nyo latic lawoti nyo lu ot wu) ma twero temo ne kwedi. Myero wuye i kin wu ni wubi le-ne ki winyo lok

ikinwu labongo balo lok pa ngat matye ka lok kun wumiyo cawa marom aroma pi ngat acel acel. Lacen wu winye ikom anga ma bicako winyo lok pa lawote. La lok yero gin ango ma en mito lok iye. Lawiny lok keto cwinye ka winyo lok ma pe balo lok pa ngat ca, ni emiyo tam, nyo etito kit ma lok meno tye ka time kwede.

Inge ye pi cawa adi ma gibile-ne kwede ki lok, la lok leyo bedo la winy lok ki ngat mubedo ka winyo lok leyo lok, ma en loko gin mo ma cwinye oyero me lok iye.

Man gwenye ki lok i kit maber. Ngati mo pe twero kok nyo ngur ikom lawote i lakit lok man. Ingeye jo aryo ni ducu gitwero winyo agonya dok wi-gi twero bedo ma twolo ka tam. Kelo bene yom cwiny.

Bedo ber kace inongo kere me timo man. Ka ibedo ka winye kit man pi kare mapol pol, ibinongo ni ingeyo lawoti maber dok mar mede i kinwu.

Diro ni i kit me winyo lok mede. Ryeko ni i kit me tic ki ngec man doko matek pi kit ma ibedo ka mede ki Le-ne ki lok pi kare ducu.

Le-ne ki lok twero tero kare malac nyo kare manok lube ki kit kare ango ma wutye kwede. Kadi ka bed wumoko pi dakika mo manok kace wu le-ne ki lok wun ki lawoti kelo aloka loka madit i kit yo me tamo tam ki kit ma itiyo kwede. Ma kace wuromo bedo pi cawa aryo bedo ber mukato.

KELO TAM WOKO

Kare mukene dano matye ka lok, “lalok” onyo “won lok” twero cako ki nyero nyo koko onyo dange ki lok onyo kare mogo kome myel onyo ngamu. Man gin maber ma myero otime. Meno nyutu ni dano man tam ociro woko pi kit gin moni. Mogo nongo tye ka winyo lewic, onyo cwer cwiny, onyo lworo nyo winyo arem ikome ma tye ka nyute i kit yo macalo magi. En tye ka “kwanyo lewic” ka “gonyo cwer cwinye” ka “keyo lworo.” Ikare mogo wan walwongo kit me gonye ki i par magi ni “lunyu peko.” Ngat ma lawiny lok ma en aye “Lakony” twero bedo ki yom cwiny dok winyo maber kace kit jami ni time. En mede mere ki keto cwinye bot lalok labongo temo juku kit gin moni ma lalok tye ka timo ne me “lunyu peko” ni. Kace lalok ojuke kene ma oling, lawiny lok twero wace

ni ka cwinye pud tye ki tam mapol en twere made ki “waro tam” ikit ma en obedo ka timo.

ITAMO NINING?

Man aye acaki i kit me le-ne ki lok. Jo aryo gi le-ne ki winyo lok ikingi. Man twero kelo aloka loka mapol i kwo ni pi ngec ma inongo ki timo kit ma mite.

Gwok ka i tye ka kwano lok man kacel ki lawoti wuromo giko kwano lok man ci wucako temo le-ne ki lok kun ngat man tero dakika apar apar ikinwu. Lacen itito ki lawoti gin ango ma inongo i lakit gwenye ki lok man.

Ka ibedo ka le-ne ki lok ki en dano aceli pi kare mo, tem wunu penye ikinwu me neno gin ango ma wunongo ikom lakit gwenye ki lok man. Nyo imaro kit ma lawoti ni obedo ka winyi labongo ngolo dog loki? Tika iwinyo maber? In kono ineno ning ma ibedo ka winyo lok labongo ngolo lok ki iyo ni? Itamo ni imito i mede ki temo lubo diro man? Kace cwinyi opwoyo lok man. Kwan i latin buk man ma bikonyi timo ne maber.

GIN MA GITIMO I KACOKE

Kare ma gimiyo me winyo lok i kinwu labongo ngolo dog lok mapeya otum gilwongo ni “Kacoke me Le-ne ki Lok.” Ibiniang jami mogo ka itemo timo ne ki i kacoke man.

LOK ANGEYA KI GIN MABECO

Itwero cako kacoke man macalo lalok kun itito ki lawiny lok gin ango maber mutime. Kadi gine dit nyo kadi tidi ma mapud otime manyen. Twero bedo dero me ceng kit ma laworo ceng opoto kwede. Onyo tic mo manyen ma inongo. Onyo kit peko moni ma icobo woko i cabit mukato ni. Teloke ni man mini kare me neno jami matye ka wot maber. Enuni bene twero cuku cwinyi kace iwinyo nyap cwiny. Poyo wi bene me niang ni jami ne kara pe dok rac tutwal kit macalo winye kwede. Ikare mogo dano tiko bedo ka lok pi “lok awinya ki gin mabeco” ma ka dong giket ki i kacoke me Le-ne ki Lok nongo tamgi oroc maleng maloyo.

PEKO MADONG OKATO

Kace in ibedo lalok ma ibedo ka tito cwer cwiny ango matye ka yeli. Ikare madong itito lok otum, penye kekeni, onyo lawiny lok twero penyi ni kit peko ni poyo wi ikom gin ango? Onyo, awene ma yam kong ibedo ki lakit lok macalo man? Ibinongo ni iromo po ikom lakit cwer cwiny macalo meno ma dong okato. Enuni bene nyuti ni gin macon mucwero cwinyi pud tye i cwinyi ma medo rubu cwinyi ki nyweno tami ikom lok manyen ma kono nene gwok pe obedo tye. Ka itwero lok ikom gin mukato, gin ango mutime ikare meno, kit ma iwinyo kwede ki kit ma otimi kwede. Tam mogo meno maracu ni twero lunye woko ci idong mayot me neno kit me cobo peko manyen.

LOK IKOM KWO

Kace itye i kacoke ce itye i cawa ni macalo “Lalok” ce itamo ni pe itye ki gin mo me aloka, itwero lok i kom kwo ni. Pol kare dano mogo pe gitito pi kwo-gi. Dano acel acel myero olo nongo kare me timo man. Ikare ma itye ka tito pi kwo ni, ibinongo ni jami mutime mabeco ne ki ma racu ne ki ma pir gi tegu ne ducu myero i bedo ka lwodo ne inwoyo ma itye i

kacoke me Le-ne ki lok. Ka ibedo ka temo loko gin ma itye ka lwodo tere tere bot dano ma “Lawiny Lok” kun tye ka winyo loki ki cwinye acel, man twero kelo aloka loka me aura itami. Tam maracu mua ki ikom lok macon, cwer cwiny ki aroma (med ki peko ma onongo itamo ni dong odong woko angec) ducu twero kati kamaleng ma iromo lunyu ne woko ci idong mayot dok iwinyo agonya. Gin mabeco mutime, kace giloko iye kacel ki lawiny lok makwiri mubedo ka winyo lok, twero konyo kwanyo tam maracu macon, peko mukato ducu woko. Man twero konyi me bedo ki kero me neno jami ki cwiny maber.

PWO-NE KEKENI

Pol wan dano gibedo ka cayo wa nyo unu wa tutwal mumiyo tek botwa me bedo ki yom cwiny ikomwa keken wa. Gicayo wa pi gin moni makun onongo watye ka temo timo ne maber. Gititi wa lok goba mapol. Giwaci wa gu ni ka wamare, nongo watye ka “bute” pi meno myero pe wamar kit wa ni. Man pe lok ada. Dano myero guwiny maber pir gi kengi. Kace wan watye ma wawinyo maber keken

wa, ibinongo ni watero dano mukene bene maber ento pe marac.

I kacoke me “Le-ne ki lok” ma nongo in “Lalok” myero itit ki la lawiny lok gin maber ma in imaro i kit. Tite ki dwon me yom cwiny calo ngat matye ka nyate ento pe dwon me cac me kete “i rwom ma malo” ento i dwon ma iwinyo kuc i gin ma itye ka tito ne. Tit ki lawiny lok inwo dok inwo. Ibinongo ni kare mogo mede ki loke twero doko tek ento myero i mede kwede kumeno. Pe ijuk nyero nyo koko nyo kit mo keken me lunyo peko, ka tye ka time. Tem pwoyo (JAMI DUCU) malube ki in. Kace ineno ni tye kiti mogo ma pwoyo ne tek, (labole, kit ma inen kwede nyo kit ryeko ni), ket cwinyi i jami meno. Ibinongo ni ibipo ikare mogo ikwo ni ma gicayi, gingoli kop nyo giuni kwede. Magi jami ma bedo ber ka i ingiyo gi dok i loko iye i kacoke me le-ne ki lok ma itye icawa me loki.

COBO MITI

Bedo me kony tutwal ikare me kwo ni ka ce icike pi kare ango ma imito i cob ki miti ni moni onyo me

neno dongo pa tic munongo i cike iye. Man gin maber me atima ikare ma In Lalok i kacoke me le-ne ki lok. Tit lok mubedo i kwo ni ikare mapat pat kun iyubu pi gin ma imito cobo timo ne macalo diki, i cabit mabino, i mwaka man, inge mwaka abic anyim, inge mwaka pyeraryo, nyo i kwo ni. Ikare ma itye ka lok ikom kare mapat pat ma iketo me cobo cike man, itwero tamo bene pi kit yo mene ma myero ikwany me oo i kom cike ma imoko.

Ka ibedo ka lwodo lok ikom cike ma imoko ki kit ariya matye, ibinongo ni eno konyi cobo cike ni.

WEK LUNYU PEKO OMEDE

Kace in lalok ma itye ka lok pi gin moni ki miti madwong, ma i nyero, ikok, komi myel, kwok core ikomi nyo ingamu, (kit yo mo keken me lunyu peko). Pe myero i mwome ka timo gin mukene. Tem me nwoyo lok ma ibedo ka titone pi tyen mapol nio wang ma kit moni ma itye ka lunyu ki peko ni ogik. Ber me timo man tyen mapol kit macalo itwero. Gin maber ma aa ki i lakit kacoke me le-ne ki lok ni bino inge bolo par me peko. Cwiny me weko par yabo yo me

tam mabeco ki tic maber nikato munongo cwinyi peya
oare ikom gin mubedo ka yelo cwinyi.

GIKO KACOKE

Ikare me giko kacoke me le-ne ki lok, makato ka ce onongo ibedo ka lok ikom lok ma tek boti, kwany kare mo manok me dwoko tami ikom gin mo ma itye ka yube pire, onyo dwok tami ikom lok mayot mape turu cwinyi, labole, tamo nying luremi mogo, onyo kit cam ango mayomo cwinyi, onyo kit wi cere mogo ma imaro neno ne. Man konyo me weko ibedo agonya ikare ma itye ka lokke nia ki i latit lok nidok i lawiny lok onyo me cito ka tiyo tic mukene.

Wek ngat acel acel owiny maber me titi lok ma icwinye, myero wuye ikinwu ni lok ma wuloko ikin wu pe dok wubiloko ne bot ngat mukene lacen. Omyero bene wuniang ni kongo ki yat balo yo maber me lunyu peko.

DUL KONY

Twero bene tic maber kace giyubo dul kacoke matino ma dano twero le-ne ki lok i kingi. (I kacoke

me Le-ne ki Lok walwongo man ni “Lumi Kony”) Ngat acel acel gimine cawa marom rom me lok manongo jo mukene gitye ka winyo lok.

Ngat acel ki ikin dano me dul man bedo latela pi konyo dano miyo tam ikom cawa adi ma myero ngat acel acel oter me lok, anga ma bicako lok, kit meno cito kwede anyim. Kace dano acel acel otyeko tic ki kere ne macalo lalok, wutwero giko kacoke kun ngat man nongo kare me waco gin ango ma en emaro i kacoke meno onyo gin ango ma en etye ka mito ne.

Kacoke me Dul Kony, twero lwongo kacoke gi tyen makit gin gumoko kwede ikingi. Dul man twero bedo dul pa lurem, onyo lutive, onyo luwoti me kin gang, onyo dano makit kwo-gi ki tam gi cok cok. Nywako lok ki dano ikom gin ma jwi dano ngeyo miyo dano bedo agonya niloko gin ma cwiny gi mito lok iye. Lapore madong tye obedo, dul pa mon, dul pa co, dul pa lunyodo, dul pa bulu, dul pa lutive, dul pa kit kaka moni nyo dul pa ludini, dul pa lungolo, dul pa ludiro me goyo cal ki dul mukene mapat pat.

Yo maber me miyo ngec pi kacoke me le-ne ki lok en aye me tito ki luremi pi kit kacoke man. Kace dano odoko pol tutwal, gitwero poko iye ci gicako dul me aryo ne-ki yero latela me dul manyeni cut. Dano ma romo aboro twero bedo wel maber pi dul acel, ento gin ducu twero tic maber kadi bed dul dano ne nok nylo dwong.

Kacoke me Dul Kony ber pi dano ma kitgi acel nyo ma kwo gi rom rom weko gitwero lok ikom gin ma mako kwo gi ki gin ango ma weko gimaro bedo i dul gi ni. Kit dul kony man bene myero me lok ikom gin matek matye, ma gitamo ni dano kono guniang iye, gen ma gitye kwede pi dano ma idul gi ki gin ma gimito timo ne pi dul meno.

Me labole, i dul pa mon, dako acel acel tito tame ikom gin ango ma en maro ikom bedo dako, gin ango mubedo tek pi bedo dako, gin ango ma en mito ni co guniang ikom mon, yo ango ma en mito ni kwo pa mon oyube kwede, ki yo ango ma en mito rwate kwede ki mon luwote.

KA IMITO PWONYE MUKENE

Kace itemo Le-ne ki lok, ma imito mede anyim ki pwonye mukene iromo cwalo lok i opic madit me "Lwodo Le-ne Ki Lok" (Re-evaluation Counseling Office) (nen i agiki me buk man, ibinongo nama me cim), ci ipeny kace tye dano mo ma la mema me dul man matye bedo cok kwedi. Itwero bene penyo pi buk mogo. Buk mogo mabeco ma itwero cako kwano gi ene:

The Human Side of Human Beings (the theory of RC), \$4.00 (U.S.)

The Fundamentals of Co-Counseling Manual (the beginning practice of RC), \$2.00 (U.S.)

The Art of Listening (an introductory talk about RC), \$2.00 (U.S.)

An Introduction to Co-Counseling (a very short description of RC), \$1.00

(U.S.) *The Human Situation* (essays on different topics), \$6.00 (U.S.)

Present Time (a general journal published four times a year), \$4.00 (U.S.)

Tep me video ki tep me radio bene tye. (Gitye i leb munu, ento watye bene ki kit video mapat pat malube ki lobo moni, ki lok akwana ma gityeko goyo ne malube ki tep me video moni.) Dano ma i opic twero titi mene maber me cako ne kwede.

Kace pe itwero wilo buk magi, tit i opic kun ipenyo kace opic ma miyo kony twero culu pi buk ma imito me konyi cako kacoke me pwonye man.

Kace itye ka mito pwonye mukene i kom kit me Le-ne ki lok dok ingeyo dano mukene ma bene gitye ka mito pwonye man, watwero cwalo lapwony mo bino i kacoke wu onyo wakelo ngat acel ikin wu obin i kacoke me pwonye ma wan wayubu.

Tye lok mukene malube ki kacoke me Le-ne ki Lok matye i kompiuta, "i leb munu" (RC web site on the Internet, <<http://www.rc.org/>>, matye ki lok mapol wa ki lok angeya bene. Kace itye i kabedo mapeya gucako pwonye me Le-ne ki Lok ce itwero kubu kompiuta ni i Intanet, ibinongo ka kwan man i (web site) matwero konyi

Jo ma gitiyo ki diro me Le-ne ki Lok ginongo konyo gi i kit me tamo lok, medo gene bene i kin dano, weko i twero cung pi gin ma atir dok inongo ni i winyo maber i kwo nikato mapeya i pwonye i lakit diro man. Lu-Le-ne ki Lok nino ducu ryeko gi mede ma nongo gitiyo ki diro man dok gitiyo ki diro man iyo ma lama. Gipwonyo jo mukene ki kit me Le-ne ki Lok dok gipwonyo dano mukene ni me pwonyo luwot gi bene. Ma ibinongo ni ikabedo mukene lwak dano mapol gitye ka tic ki yo me Le-ne ki Lok, pwonye i dul mapatpat, nongo pwonye ki bot luwotgi, ki konye, ki cuku cwiny, i kingi keken gi.

Watye ki karatac ma mogo buk ma gigoyo i leb mapat pat pyeradek, ma jo ma lu mema me Le-ne ki Lok me wilobo ducu aye gucoyo ikom lok malube ki tic ki diro me Le-ni ki Lok. Lok ma mako dano me mwaka mapatpat, jo ma gua kama pat pat, ki kit piny matye.

Tye cik mogo ma myero gilub i kin dano ma konyo lu memba ma gin Lu-Le-ne ki Lok bedo ki ngec ki gwoko jami iyo mupore.

Alegi gum.

The International Re-evaluation Counseling Communities
719 Second Avenue North
Seattle, Washington 98109, USA
Telephone +206-284-0311
Fax +206-284-8429
e-mail: <ircc@rc.org>
web site: <http://www.rc.org/>